

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ АДАПТАЦІЇ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС	8
1.1 Наукова інтерпретація адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС.....	8
1.2 Сутність та ознаки адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС	29
1.3 Адаптація трудового законодавства України до законодавства ЄС: історико-правовий дискурс	39
Розділ 2. ШЛЯХИ ТА ФОРМИ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС	62
2.1 Європейські соціальні стандарти: шляхи адаптації у трудове законодавство України.....	62
2.2 Види форм адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС	84
Розділ 3. АДАПТАЦІЯ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС: ІНСТИТУЦІЙНО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	96
3.1 Сучасний стан реалізації адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС.....	96
3.2 Зміст елементів реалізації адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС.....	110
3.3 Контроль за відповідністю проєктів нормативно- правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу.....	129
Розділ 4. ТРУДОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: НАПРЯМИ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНУ	149
4.1 Національні особливості трудового законодавства ФРН.....	149
4.2 Порівняльно-правовий аналіз трудового законодавства України і Французької Республіки	181

4.3 Перспективи впровадження в Україні естонського досвіду реформування трудового законодавства.....	219
Розділ 5. ОПТИМІЗАЦІЯ АДАПТАЦІЇ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС	242
5.1 Теоретичні й практичні проблеми адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС та шляхи їх вирішення	242
5.2 Тенденції подальшого розвитку адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС	268
ВИСНОВКИ.....	292
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	324

ПЕРЕДМОВА

Сучасний стан трудового законодавства України є таким, що воно не завжди відповідає нинішнім реаліям та не може забезпечити цілковиту соціальну безпеку працівників і захист їхніх трудових прав та інтересів. Очевидно, що подальший його розвиток ґрунтується на орієнтації України на ЄС, адже в преамбулі Конституції України [1] законодавець підкреслив європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України. Це означає, що на сучасному етапі інтеграція нашої держави до Європейського Союзу залишається важливою стратегічною ціллю, а адаптація трудового законодавства України до законодавства Європейського Союзу, в свою чергу, залишається однією із найбільш пріоритетних складових процесу інтеграції нашої держави до Європейського Союзу. Сьогодні адаптація трудового законодавства України до законодавства Європейського Союзу здійснюється за багатьма напрямками, а саме: вносяться зміни до нормативно-правових актів трудового законодавства; вітчизняне трудове законодавство узгоджується із європейськими стандартами; поступово реформується правова система; створюються спеціальні державні інституції, до компетенції яких віднесено координацію та контроль за процесами адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Кожен із зазначених напрямів є важливим для досягнення кінцевої мети – реалізації адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС та вступу України до лав цієї організації.

Як нами встановлено, процес адаптації трудового законодавства України до законодавства Європейського Союзу не можна розглядати винятково у контексті адаптації вже існуючих законів до європейських стандартів та прийняття нових узгоджених із правовим полем ЄС законодавчих актів, адже одним із ключових аспектів адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС на сучасному етапі є створення інституційно-правових засад, які забезпечують зближення вітчизняної правової системи із європейською. Сьогодні в Україні прийнято ряд

---

¹ Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 39.

нормативно-правових актів, які урегульовують процес адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 № 1629-IV [2]), створено спеціальні інституції, покликані координувати та контролювати процеси визначення та закріплення європейських правових стандартів у національному законодавстві. Зокрема у даному контексті відзначимо Координаційну раду з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Тобто на сучасному етапі реально ведеться робота по трансформації державної правової системи України до європейських норм. Беззаперечно, процес адаптації законодавства України вимагає злагодженої співпраці всіх гілок влади, тому у даному аспекті інституційно-правові засади адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС є однією із гарантій забезпечення приведення національного законодавства у відповідність з *acquis communautaire*. Із моменту проголошення Україною курсу на євроінтеграцію інституційно-правове забезпечення адаптації національного законодавства пройшло довгий шлях свого розвитку, а тому аналіз сучасного стану реалізації адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС є важливим для нашого дослідження.

Євроінтеграція виступає для України шляхом удосконалення соціальних, політичних, економічних та правових аспектів суспільного життя, основним способом проходження даного шляху є втілення умов Угоди про асоціацію. Адаптація трудового законодавства як загалом, так і в аспекті охорони праці - один із інструментів реалізації такої Угоди, а тому проблеми у її проведенні безпосередньо будуть відображатись на якості та швидкості євроінтеграції. Варто зазначити, що на адаптацію трудового законодавства впливає велика кількість факторів, які можуть мати об'єктивний характер та бути пов'язаними із настанням форс-мажорних обставин, недостатністю фінансування або неможливістю запровадження того чи іншого інституту у зв'язку із незавершенням

---

² Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. Ст. 367.

попереднього етапу адаптації. Водночас на адаптацію трудового законодавства впливають і такі суб'єктивні чинники, як політична воля, зловживання владою або протиправність поведінки певних суб'єктів державної влади. Без систематизації наявних проблем, згрупування та виділення спланованих дій щодо їх розв'язання діяльність щодо усунення негативних наслідків або причин їх виникнення в аспекті адаптації трудового законодавства матиме лише локальний, частковий та незавершений характер.

Удосконалення трудового законодавства та його адаптація до законодавства ЄС може відбуватись різними шляхами із урахуванням практики здійснення тієї чи іншої дії в межах трудових відносин або ж на основі науково-теоретичних напрацювань. Проблемним аспектом такої ситуації можливо вважати складність прогнозування наслідків упровадження змін до трудового законодавства, що особливо стосується необхідності подальшого реформування. Так, процес адаптації національного трудового законодавства до законодавства ЄС був здійснений не однією державою та має постійний характер. Проте можливість використання аналогічних шляхів Україною є спірною із урахуванням економіко-політичної ситуації та відмінних культурних рис. Тому для здійснення адаптації трудового законодавства згідно з критеріями відповідності правовим принципам верховенства права, законності, соціальної справедливості, правової визначеності та стабільності, а також актуальності до потреб суб'єктів трудових відносин, тобто розвитку адаптації, а не видозмінення її форми, необхідним є виділення факторів, які впливають та вдосконалюють процес адаптації, а отже, й визначення тенденцій у її проведені.